Metodický list k inscenaci Limonádový Joe

Milí pedagogové, tyto metodické a pracovní listy pro vás Slovácké divadlo vytvořilo ve snaze nabídnout pomocnou ruku při reflexi inscenace s vašimi žáky/studenty.

Metodické listy jsou ukázkou toho, jakým způsobem lze s žáky/studenty o divadle diskutovat, jak pracovat se zážitkem, který si odnesli, a jak témata, v inscenacích obsažená, využít ve výuce.

Cílem této lektorské činnosti je podpořit žáky/studenty v přemýšlení nejen o konkrétní inscenaci, ale i o divadle jako takovém. Jde o rozvoj jejich fantazie, komunikace, kreativity a také o podporu divácké gramotnosti. Vyšším cílem je potom vedení žáků/studentů k návštěvám divadla a dalších kulturních institucí, které přispívají k jejich všeobecnému přehledu, duševnímu rozvoji a rozvoji sociální inteligence.

Metodické listy obsahují aktivity, které můžete ve výuce použít před nebo po představení. Aktivity jsou skládány v logické návaznosti a jsou voleny tak, aby se daly uskutečnit v klasické třídě. Pracovní list je pak určen přímo do rukou žáků/studentů.

Pokud byste potřebovali poradit, jak s metodickými a pracovními listy pracovat, neváhejte se obrátit na naši lektorku Terezii Gajdošovou: **gajdosova@slovackedivadlo.cz.**

Tento metodický list je určený k vyplnění PO zhlédnutí inscenace. Obsahuje informace o historickém kontextu, o autorovi, o tvůrcích, dále pak praktická cvičení pro studenty, ale také tipy k diskuzi. Vzhledem k tématům, která jsou v inscenaci obsažena – rodina, mezilidské vztahy, divoký západ, reklama – doporučujeme materiál využít v předmětu český jazyk a literatura.

Jednotlivé aktivity na sebe navazují, ve výsledku je však na pedagogovi, kterou využije a kterou ne.

Časová dotace určená pro vyplnění, ale i diskuzi PO představení – 45 minut.

O autorech

(zdroj: program k inscenaci Limonádový Joe)

Jiří Brdečka (1917–1982) – námět, předloha, libreto a texty písní

- prozaik, dramatik, novinář, textař, filmový scenárista a režisér, výtvarník, kreslíř a ilustrátor

Natočil zhruba třicet krátkých animovaných, kreslených i dokumentárních filmů, jako dramaturg a scenárista se podílel na vzniku mnoha našich nejlepších poválečných snímků: *Pérák a SS*, *Árie prérie*, *Limonádový Joe aneb Koňská opera*, *Adéla ještě nevečeřela, Tajemství hradu v Karpatech*, *Císařův pekař – Pekařův císař*, *Byl jednou jeden král*, *Až přijde kocour*, *Baron Prášil*, *Vlčí jáma* ad. Z obliby tematiky Divokého západu pramení vznik dvou jeho knižně vydaných děl: román *Limonádový Joe* (1946) a *Kolty bez pozlátka* (1956); zatímco první je jak důkazem autorovy znalosti prostředí, tak dokladem vynikající práce s hyperbolou, ironií, jazykovou stylizací a intelektuálním humorem, druhá z knih je snahou postihnout fakta o skutečných legendárních postavách Divokého západu. Třetím Brdečkovým tištěným dílem je výbor povídek *Faunovo značně pokročilé odpoledne*.

Jan Rychlík (1916–1964) – hudba a texty písní

- hudební skladatel v oboru jazzovém i klasickém

Významnou složkou jeho činnosti se stala filmová hudba. Zkomponoval hudbu k více než šedesáti filmům (*Limonádový Joe aneb Koňská opera*, *Hudba z Marsu*, *Stvoření světa*, *Kavárna na hlavní třídě* ad.). Byl vynikajícím klavíristou, hrál na bicí nástroje v orchestru Karla Vlacha, ovládal řadu dalších nástrojů. Hudbě se věnoval také teoreticky, jako autor odborných článků, studií a kritik v tisku a publikacích: *Pověry a problémy jazzu*, *Moderní instrumentace*. Za hudbu k Limonádovému Joeovi byl spolu s Vlastimilem Hálou in memoriam oceněn Cenou v kategorii hudební film v II. ročníku soutěže o hudební dílo vytvořené pro film v roce 1964.

Vlastimil Hála (1924–1985) – hudba

- trumpetista, hudební skladatel, hudební aranžér a režisér

Působil v Československém rozhlase ve funkci hudebního režiséra a jako vedoucí jazzové sekce Svazu českých skladatelů. Jako hudební skladatel je znám zejména svojí tvorbou na poli filmové, scénické a jazzové hudby (např. *Starci na chmelu*, *Zabil jsem Einsteina, pánové!*, *Čtyři vraždy stačí, drahoušku*, *Šest medvědů s Cibulkou* ad.). Spolupracoval na hudbě k filmům *Cirkus bude!*, *Dáma na kolejích*, *Balada pro banditu* a k TV seriálu *Pan Tau*. Mezi jeho nejznámější písně patří *Píseň o čase*, *Páni rodičové*, *Dáme si do bytu*, *Dobrý den, pane Maupassant* ad. Je autorem publikace *Základy aranžování moderní populární hudby*.

Vratislav Blažek (1925–1973) – texty písní

- textař, dramatik, spisovatel a filmový scenárista

Významným divadelním tvůrcem se stal díky hrám *Třetí přání* a *Příliš štědrý večer*, ale i hrám *Král nerad hovězí*, *Kde je Kuťák?* – satiricky zaměřeným proti socialistickému systému. Po roce 1968 emigroval do Německa a v normalizační ČSSR byl zakázán a ignorován. Je autorem mnoha filmových scénářů: *Hudba z Marsu, Návštěva z oblak, Tři přání, Chlap jako hora, Dva z onoho světa, Starci na chmelu, Dáma na kolejích, Světáci.* Otextoval řadu známých písní (např. *Den je krásný*, *Dáme si do bytu* – což byla také první filmová písnička, *Lékořice*). Jako literární postavu jej zpracoval Josef Škvorecký ve svém románu *Příběh inženýra lidských duší*.

Pavel Kopta (1930–1988) – texty písní

➲ textař, překladatel a divadelní scenárista

Je autorem mnoha filmových a divadelních písňových textů. Napsal či přeložil také velké množství písňových textů pro řadu známých českých interpretů populární hudby např. šansonové texty psané pro Ljubu Hermanovou a Hanu Hegerovou (alba *Lásko prokletá*, *Můj dík*). Jeho texty zhudebňovali J. Šlitr, J. Malásek, P. Hapka, M. Kocáb ad. Mezi jeho nejznámější texty patří např. *Saxana*, *Kalná řeka*, *Milord*, *Vzpomínka na San Francisco*, *Klíč pro štěstí*, *Whiskey, to je moje gusto.* Knižně vydal své texty, překlady a parafráze textů ve sbírkách *Piš*, *Lov motýlů*, *Abeceda* aj.

O inscenaci

(zdroj: web Slováckého divadla)

Na začátku byl zájmem o problematiku Divokého západu inspirovaný seriál povídek o ideálním westmanovi – fiktivní parodické postavě zvané Limonádový Joe (vyslov česky, nikoli anglicky), vycházející v časopise *Ahoj na neděli* (1939–40). Následoval román (1946), divadelní hra (1955) a kultovní filmové zpracování v režii Oldřicha Lipského (1964). Za následující více než půl století westernová hudební parodie publicisty, spisovatele, scénáristy, kreslíře a režiséra Jiřího Brdečky na jevištích i televizní obrazovce úspěšně zdomácněla a podobně jako další jeho parodické scénáře např. *Adéla ještě nevečeřela* nebo *Tajemství hradu v Karpatech* se stala doslova českou klasikou.

Příběh o kladném hrdinovi s přesnou muškou, zářivým úsměvem a krásným tenorem, do nějž se zamiluje okouzlující a nevinná dívka Winnifred i hříšná arizonská pěnice Tornádo Lou, Kolalokově lihuprosté limonádě, padouchovi Horáci Badmanovi zvaném Hogo Fogo a spletité historii rodiny s poznávacím znamením mateřského znaménka velikosti mexického dolaru dnes zná téměř každý, stejně jako mnoho slavných melodií, které zlidověly: *Když v baru houstne dým, Whisky, to je moje gusto, Arizona* a další.

Tvůrčí tým

SCÉNA	JANA ŠPALOVÁ
KOSTÝMY	ANETA GRŇÁKOVÁ
HUDEBNÍ ÚPRAVA, HUDEBNÍ A PĚVECKÉ NASTUDOVÁNÍ	JOSEF FOJTA
CHOREOGRAFIE	MISS COOL CAT
POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE	ADAM MAŠURA
EXPERT NA POHYB V REVUE	MARTIN PACEK
TRIKOVÁ SPOLUPRÁCE	TOMÁŠ ŠULAJ
INSCENAČNÍ ÚPRAVA	MARTINA SCHLEGELOVÁ, IVA ŠULAJOVÁ
DRAMATURGIE	IVA ŠULAJOVÁ
REŽIE	MARTINA SCHLEGELOVÁ

Pracovní list (s řešením)

1 Jaký je tvůj první dojem z inscenace Limonádový Joe?

2 Jak bys v pár větách popsal/a, děj inscenace?

3 Napiš, která scéna ti nejvíc utkvěla v paměti?

4 Kde se odehrává děj příběhu?

- **Arizona**
- **Divoký západ**

5 Kterým žánrem je inscenace Limonádový Joe? (více správných odpovědí)

a) muzikálová komedie

b) antické drama

c) opera

d) thriller

e) reklamní revue

VĚDĚLI JSTE, ŽE:

- slavná filmová adaptace je (co se žánru týče) označována jako koňská opera?

Oblíbeným, produkčně náročným filmům s tematikou Divokého západu, které se hojně promítaly v českých kinech za protektorátu až do vstupu USA do války (např. *Veliký Bill*, *Union Pacific*, klasické Fordovo *Přepadení*), Američané říkali „western epics"; na rozdíl od sériových filmových kovbojek tzv. „horse operas". Zatímco ty první byly oslavovány, ty druhé se staly parodickým terčem.

6 Dokázal/a bys v pár větách popsat, kvůli kterým prvkům v inscenaci se tato hra označuje jako reklamní revue?

- vstupy pana Kolaloka
- vdova Buffallo Billa – šampóny s příměsí kolaloky
- reklamu dělá i samotný Joe
- tanečnice, které tančí s lahví kolaloky
- reklamní plakáty a velké makety lahví, se kterými se v závěru tančí
- bannery ve foyer, kolaloka k prodeji na stánku

7 Vzpomeneš si, jak se tyto postavy jmenují?

KOLALOK

LIMONÁDOVÝ JOE

HORÁC BADMAN ALIAS HOGO FOGO

TORNÁDO LOU

WINNIFRED

DOUG BADMAN

ABE HONESTY, RANČER

GRIMPO

8 Která z postav ti byla nejvíc sympatická a proč?

9 Kdo byl/byli podle tebe hlavní padouch/padouchové?

10 Napiš krátkou charakteristiku Limonádového Joea.

11 Může se ti hodit I.:

Jak vznikla postava Limonádového Joea?
Na začátku bylo časopisecké vydání povídek v roce 1939–1940.
Limonádový Joe (vyslov česky joe, nikoliv anglicky džou) je fiktivní parodická postava „ideálního westmana", stvořená českým autorem Jiřím Brdečkou. Motivován svým zájmem o problematiku Divokého západu sepsal v letech 1939–1940 pro časopis *Ahoj na neděli* seriál povídek o hrdinovi, jehož charakter je tak pozitivní, až je to hloupé. Pistolník je natolik všestranně kladný, že odmítá i alkohol, ve skutečnosti je však přestrojeným obchodním cestujícím prodávajícím limonádu.

12 Malý kvíz pozornosti:

- **Tornádo Lou se přezdívá:**
  a) **arizonská pěnice**
  b) západní štěnice
  c) arizonská herečka

- **Jak vypadá mateřské znaménko, které spojuje čtyři sourozence?**
  a) kávová skvrna velikosti amerického dolaru
  b) **kakaová skvrna velikosti mexického dolaru**
  c) čajová skvrna velikosti anglického dolaru

- **Odkud se vrací Winnifred?**
  a) z kláštera
  b) z výletu po Evropě
  c) **ze studií v Chicagu**

- **Jaký alkohol je ve hře nejpopulárnějším pitím a Joe ho zásadně nepije?**
  a) rum
  b) gin
  c) **whisky**

- **Kdo zachránil Winnifred, když ji cestou domů přepadli?**
  a) **Limonádový Joe**
  b) Hogo Fogo
  c) Buffalo Bill

- **Jakou limonádu pije Limonádový Joe?**
  a) Coca-Colu
  b) Kofolu
  c) **Kolaloku**

- **Kdo všechno je zamilovaný do Limonádového Joea?**
  a) **Winnifred**
  b) Buffalo Bill
  c) **Tornádo Lou**

Za co byl převlečený Limonádový Joe ve scéně na hřbitově?

a) za palmu
b) **za kaktus**
c) za strom

13 Jaké jsou rodinné vztahy mezi těmito postavami?

otec a syn

sourozenci

otec a dcera

sourozenci

sourozenci

snoubenci

14 Vzpomeneš si, kvůli jaké okolnosti nevyrůstali sourozenci, které spojuje mateřské znaménko, společně?

a) Jejich maminka se o ně nechtěla starat, tak každé zanechala přede dveřmi různých domů ve městě, kde bydleli.

b) **Když byli malí, tak je cestou v dostavníku zastihl strašlivý hurikán a rodinu rozdělil tak, že děti odvál do různých stran. Jediný Joe se zachytil sukně své matky.**

c) Jejich rodiče se rozvedli a děti si rozdělili napůl. Každý se pak odstěhoval do jiného města a vůbec se nestýkali.

15 Může se ti hodit II:

Scénografie
Scénografie je výtvarná složka divadelní inscenace, které se zabývá organizací jeviště a divadelního prostoru. Zahrnuje podobu scény, kostýmů, rekvizit a práci se světlem a barvami. Pomocí těchto prvků vytváří prostředí, atmosféru a vizuální podobu příběhu.

16 Vzpomněl/a by sis alespoň na čtyři věci (nábytek, dekorace, atd.), které byly součástí scény?

17 Kostýmy jsou na první pohled laděné pouze do prostředí Divokého západu. Limonádový Joe na sobě však v inscenaci Slováckého divadla nosí i pár prvků z našeho regionu. Najdeš na jeho kostýmu folklórní vzory? Zakroužkuj je, prosím.